Predlog programa dela z otroki priseljenci za področje OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA
PRAVNO-FORMALNE PODLAGE PRI VKLJUČEVANJU OTROK PRISELJENCEV V OSNOVNE ŠOLE

Sladjana Jović Mićković, mag. prof., OŠ LIVADA, Ljubljana

Projekt “Izzivi medkulturnega sobivanja”

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

V razmislek …

Kaj je za otroka priseljenca največja težava ob prihodu v novo okolje?

neznanje jezika

+

nesprejetost

=

SOCIALNA IZKLJUČENOST

PREDLOG PROGRAMA DELA Z OTROKI PRISELJENCI ZA PODROČJE PREDŠOLSKE VZGOJE, OSNOVNOŠOLSKEGA IN SREDNJEŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

http://www.medkulturnost.si/wp-content/uploads/2018/09/Predlog-programa-dela-z-otroki-priseljenci.pdf

POROČILO O EVALVACIJI na podlagi katere je nastal Predlog programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja (2018)

http://www.medkulturnost.si/wp-content/uploads/2013/11/Evalvacijsko-poro%C4%8Dilo_s-prilogami.pdf

AKTIVNOSTI ZA VKLJUČEVANJE UČENCEV PRISELJENCEV

SPREJEM, POGOVOR Z OTROKOM IN S STARŠI

INTENZIVNI TEČAJ ZAČETNEGA UČENJA SLOVENŠČINE IN VKLJUČEVANJE V NOVO OKOLJE

PRILAGODITVE PRI POUKU

PRIPRAVA INA ZA UČENCA IN OSEBNEGA IZOBRAŽEVALNEGA NAČRTA ZA DIJAKA

POVEZOVANJE DELEŽNIKOV V LOKALNEM OKOLJU, KI IZVAJAJO RAZLIČNE PROGRAME ZA USPEŠNO VKLJUČEVANJE PRISELJENCEV

PODPORA PRI UČENJU V ŠOLI IN IZVEN

DELAVNICE ZA SPODBUJANJE SOCIALNE VKLJUČENOSTI OTROK IN OBČUTKA PRIPADANJA, POVEZANOSTI V SKUPINI

DOPOLNILNI POUK MATERNEGA JEZIKA IN KULTURE

DRUGE PODPORNE AKTIVNOSTI V ŠOLI

dan dobrodošlice
interesne dejavnosti
delavnice za starše in učence, dijake

MEDVRSTNIŠKA PODPORA

učenec, dijak tutor

prostovoljstvo študentov

PREDLOG PROGRAMA DELA Z OTROKI PRISELJENCI V OSNOVNI ŠOLI
1. LETO
2. LETO
3. LETO
Individualni načrt aktivnosti (prvi stik z učencem, načrtovan-je učenja, poučevanja in sledenja učnih in drugih dosežkov)
Individualni načrt aktivnosti (načrtovanje učenja, poučevanja in sledenja učnih in drugih dosežkov)
Individualni načrt aktivnosti (načrtovanje učenja, poučevanja in sledenja učnih in drugih dosežkov)
Intenzivno začetno učenje slovenščine in podpora pri uspešnem vključevanju v novo okolje
Podpora pri učenju slovenščine in drugih predmetov (dopolnilni pouk, individualna in skupinska pomoč)
Podpora pri učenju slovenščine in drugih predmetov (dopolnilni pouk, individualna in skupinska pomoč)
Podpora pri učenju slovenščine in drugih predmetov (dopolnilni pouk, individualna in skupinska pomoč)
PODPORNA MREŽA ZA OTROKE IN STARŠE
Interesne dejavnosti v programu šole in drugih zavodov (npr. glasbena šola)
Ohranjanje maternega jezika in kulture otrok priseljencev
Senzibilizacija staršev za jezik in kulturo okolja
Aktivnosti lokalnega okolja (mladinski centri, različna društva, ljudske univerze, druge vladne in nevladne organizacije ...)
Podpora delodajalcev pri jezikovnem in socialnem vključevanju staršev otrok priseljencev

TEMELJNE PODLAGE

pri vključevanju otrok priseljencev v osnovne šole

- Strategija vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji, 2007
- Kodeks medkulturnega dialoga za izobraževalce odraslih, 2010 http://arhiv.acs.si/publikacije/Kodeks_medkulturnega_dialoga.pdf
- Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrtce in šole ZRSŠ, 2012 http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2015/programi/media/pdf/smernice/cistopis_Smernice_vkljucevanje_otrok_priseljencev.pdf
- Predlog programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, 2018

PRAVNO – FORMALNE PODLAGE

pri vključevanju otrok priseljencev v osnovne šole

Zakon o osnovni šoli (8., 10., 64. in 69. člen)

8. člen

- Za otroke, ki prebivajo v Republiki Sloveniji in katerih materni jezik ni slovenski jezik, se ob vključitvi v osnovno šolo organizira pouk slovenskega jezika in kulture, s sodelovanjem z državami izvora pa tudi pouk njihovega maternega jezika in kulture.

10. člen (tuji državljani)

- Otroci, ki so tuji državljani oziroma osebe brez državljanstva in prebivajo v Republiki Sloveniji, imajo pravico do obveznega osnovnošolskega izobraževanja pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

64. člen (nacionalno preverjanje znanja)

- Učenci priseljenci iz drugih držav, katerih materni jezik ni slovenski in se prvič vključijo v osnovno šolo v Republiki Sloveniji v 6. in 9. razredu, opravljajo v tem šolskem letu nacionalno preverjanje znanja prostovoljno.

69. člen (napredovanje)

- Učenci priseljencev iz drugih držav so lahko ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem so prvič vključeni v osnovno šolo v Republiki Sloveniji, neocenjeni iz posameznih predmetov in napredujejo v naslednji razred. O napredovanju odloči na predlog razrednika učiteljski zbor.

Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli:

15. člen (prilagoditve ocenjevanja med šolskim letom)

O prilagoditvah ocenjevanja med šolskim letom iz tega člena odloči učiteljski zbor. Prilagoditve ocenjevanja med šolskim letom se učencu priseljencu iz druge države upoštevajo največ dve šolski leti po vključitvi v osnovno šolo v Republiki Sloveniji.

28. člen (neocenjenost in napredovanje učenca priseljenca iz druge države)

Učenec priseljenec iz druge države je lahko ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem je prvič vključen v osnovno šolo v Republiki Sloveniji, **neocenjen iz posameznih predmetov in napreduje v naslednji razred.**

O napredovanju odloči na predlog razrednika učiteljski zbor.

V naslednjih letih šolanja za učenca priseljenca iz druge države veljajo enaka določila glede napredovanja v naslednji razred kot za vse druge učence.

Zaključek devetega razreda

- V skladu s 3. členom Zakona o osnovni šoli učenec zaključi osnovnošolsko izobraževanje, ko uspešno konča 9. razred. Uspešno dokončanje 9. razreda pa je v skladu z 72. členom Zakona o osnovni šoli pogojeno s tem, da ima učenec pozitivne ocene iz vseh predmetov 9. razreda. V kolikor bi bil učenec pri nekaterih predmetih neocenjen, s tem torej ne bi imel priznane zaključene osnovne šole. Možnost, da so učenci priseljenci iz drugih držav ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem so prvič vključeni v našo osnovno šolo, neocenjeni iz posameznih predmetov in napredujejo v naslednji razred, je smiselna za učence ostalih razredov, **medtem ko je potrebno v 9. razredu učenca ob koncu pouka oceniti.**

NOVO!!!!

P R A V I L N I K
o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole,
»43. c člen (dodatne ure slovenščine za učence tujce)

-

- Za učence, katerih materni jezik ni slovenski (v nadaljnjem besedilu: učenci tujci), ob vključitvi v osnovno šolo v Republiki Sloveniji šola v prvem letu organizira dodatne ure slovenščine.
- Za učence tujce, ki se v osnovno šolo vključijo v prvem ocenjevalnem obdobju, šola organizira dodatne ure slovenščine v skladu z naslednjimi merili:

Skupina	Število ur za skupino
do 4 učencev	**120**
od 5 do 8 učencev	**160**
od 9 do 17 učencev	**180**

Za učence tujce, ki se v osnovno šolo vključijo **v drugem ocenjevalnem obdobju**, šola izvede v tekočem šolskem letu **še 35 dodatnih ur slovenščine**. Te učence lahko šola vključi v skupino tudi v naslednjem šolskem letu na podlagi meril iz prejšnjega odstavka.

V skupino učencev iz drugega in tretjega odstavka tega člena so lahko vključeni tudi učenci, katerih **materni jezik je slovenski**, če so se pred vključitvijo v osnovno šolo v Republiki Sloveniji izobraževali v tujini.

Vrednost dodatnih ur slovenščine za učence tujce iz prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena s sklepom določi minister, pristojen za šolstvo.

Če se v osnovno šolo **do konca meseca oktobra** tekočega šolskega leta prvič vključi **devet ali več učencev tujcev**, lahko šola **sistemizira delovno mesto strokovnega delavca** v skladu z naslednjimi merili:

Število učencev	Delež delovnega mesta
9 do 17	**0,25**
18 do 26	**0,50**
27 do 35	**0,75**
36 do 44	**1**

Zgornji odstavek novega 43. c člena pravilnika se začne uporabljati
1. septembra 2020.

Dejavniki, ki olajšajo učenje jezika in vključevanje otrok priseljencev

- **Odnos otroka z osebo**, ki ga uči jezik (sprejet, spoštovan, upoštevan).
- Občutek **varnosti** in **sprejetosti**, **pozitivna klima** v šoli, v oddelku, skupini.
- Mora **vzljubiti** jezik.
- Odnos **šole do staršev**
  - morajo začutiti, da so sprejeti,
  - spoštovanje staršev in otrok
  - sproščeno vzdušje
  - „Šola za mame“
- **Individualizacija otroka**
  - upoštevanje njegovih **zmožnosti** in **sposobnosti**,
  - upoštevanje njegovih **potreb** in tudi **želja**,
  - **priprava načrta aktivnosti za otrokov optimalni razvoj (INA).**
- **Odnos staršev do otroka** (starši najbolj spodbudijo otroka, če se sami začnejo učiti novega jezika).

- **OHRANJANJE MATERNEGA JEZIKA IN KULTURE!**

Kaj so možne ovire?

- Zaradi nepoznavanja jezika učenci lahko težje navezujejo stike.
- Na novo se učijo slovenski jezik (italijanski, madžarski) in tuji jezik (ang., nem. …).
- Učni programi v njihovih državah niso vedno enaki našim.
- Lahko počasi usvajajo učni jezik - razlagi snovi težje sledijo.
- Ne poznajo kulturo, navade in običaje v Sloveniji.
- Pogosto imajo nižje ocene in slabši učni uspeh.
- Domače okolje je lahko nespodbudno.
- **Osebnostne, čustvene in vedenjske** težave.

Priporočila

- Razumevanje novih besed in pojmov sproti preverjamo.
- Spodbujamo otroke, da govorijo v novem jeziku, in hkrati spoštujemo in dopuščamo možnost, da so tiho, ker ne poznajo jezika.
- Razvijamo njihova močna področja.
- Dajemo jim priložnost, da govorijo v maternem jeziku.
- Izrazimo interes za otroka in njegovo „zgodbo“.
- Primerno uredimo prostor/učilnico/šolo/vrtec.

KAR SEJEŠ, TO ŽANJEŠ!

Mentor Uspeha

www.medkulturnost.si

ZA medkulturno sobivanje

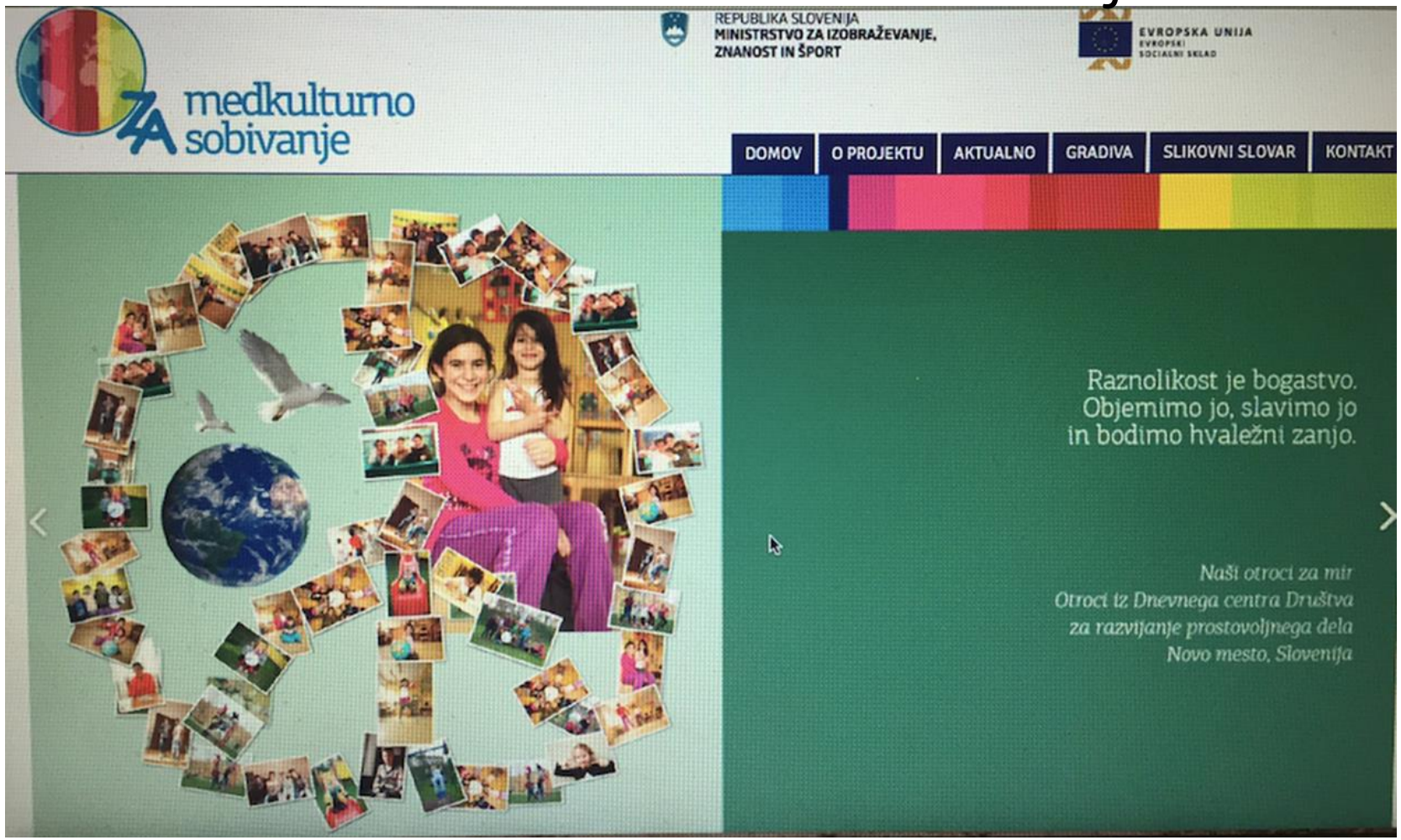

KORISTNA GRADIVA

Koncept dela UČNE TEŽAVE V OSNOVNI ŠOLI, 2008

http://mizs.arhiv-spletisc.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/ministrstvo/Publikacije/Koncept_dela_Ucne_tezave_v_OS.pdf

Uporabna gradiva za vključevanje otrok in družin priseljencev
http://www.medkulturnost.si/gradiva/

Projekt LE Z DRUGIMI SMO

http://www.lezdrugimismo.si/

Vključevanje otrok priseljencev prve generacije in medkulturni dialog v slovenski osnovni šoli, Dr. Marijanca Ajša Vižintin

http://pefprints.pef.uni-lj.si/1952/1/Vizintin%2C_doktorska_disertacija_.pdf

Literatura

- Delovna gradiva usposabljanj za multiplikatorje (SIMS). http://www.medkulturnost.si/gradiva/
- Priročnik za izvajanje programa Uspešno vključevanje otrok priseljencev, ISA institut, Ljubljana, 2015 http://www.medkulturnost.si/wp-content/uploads/2013/11/Priro%C4%8Dnik-za-izvajanje-programa-UVOP1.pdf
- Vključujoča šola - Priročnik za učitelje i druge strokovne delavce, Zavod republike Slovenije za šolstvo, 2017
- Kodeks medkulturnega dialoga za izobraževalce odraslih
- Predlog programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja
- Fotografije: osebni arhiv in google image.

Hvala za pozornost!

sladjana.jovic-mickovic@guest.arnes.si
sladjana.mickovic@gmail.com

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezivne politike v obdobju 2014-2020.